

Ár 2010, föstudaginn 3. desember 2010, er fundur haldinn í úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Áslaug Árnadóttir, formaður, Geir Arnar Marelsson, Jóhann Tómas Sigurðsson, Hildigunnur Hafsteinsdóttir og Oddur Ólason.

Fyrir er tekið **mál nr. 16/2010**:

M
gegn
F

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefnd sóknaraðili, annars vegar og F, hér eftir nefndur varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefndinni 26. apríl 2010 með kvörtun sóknaraðila dagsettri 25. apríl 2010. Með bréfi nefndarinnar, dagsettu 26. apríl 2010, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust þann 20. maí 2010. Var bréfið sent sóknaraðila með bréfi nefndarinnar, dagsettu 26. maí 2010, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Ekki bárust athugasemdir frá sóknaraðila.

Nefndin óskaði eftir frekari gögnum frá sóknaraðila og varnaraðila. Varð varnaraðili við beiðninni, en sóknaraðili sendi nefndinni ekki umbeðin gögn.

Málið var tekið fyrir á fundi nefndarinnar 22. október, 5., 12. og 26. nóvember og 3. desember 2010.

II.

Málsatvik.

Þann 10. september 2007 veitti sóknaraðili ásamt eiginkonu sinni veð á þriðja veðrétti í fasteignum þeirra, tveimur nánar tilgreindum spildum og íbúð, samkvæmt tryggingarbréfi nr. A. Fasteignirnar voru veðsettar til tryggingar á skilvísun og skaðlausum greiðslum á öllum skuldum og fjárskuldbindingum X við FF allt að 20 m.kr. Sóknaraðilar kveða X þá hafa verið í 50% eigu sonar þeirra. Tveir aðilar rita undir tryggingabréfið fyrir hönd A, Y og Z.

Sóknaraðili kveður veðleyfið hafa verið veitt í tengslum við 20 milljón króna lán sem X tók hjá FF. Fyrir nefndina hafa ekki verið lögð nein skjöl um lántöku að fjárhæð 20 m.kr., hins vegar liggur fyrir nefndinni skuldabréf í erlendri mynt að fjárhæð 6.100.000 kr. eða jafnvirði þeirrar fjárhæðar 20% í japönskum jenum, 20% í evrum og 60% í svissneskum frönskum. Er skuldabréfið undirritað af X þann 11. september 2007.

Þann 10. apríl 2008 var undirritaður viðauki við tryggingabréfið sem fól það í sér að tryggingabréfið skyldi framvegis einnig standa til tryggingar öllum skuldum Z. Y undirritar viðaukann fyrir hönd X, en Z undirritar viðaukann sem nýr aðili. Sóknaraðili og eiginkona hans samþykktu viðaukann sem veðsalar.

Ekki liggja fyrir gögn um að farið hafi fram mat á greiðslugetu Z við gerð viðaukans.

Varnaraðili tók yfir réttindi og skyldur FF samkvæmt skuldabréfinu í samræmi við ákvörðun Fjármálaeftirlitsins þann 9. október 2008. Af fyrirliggjandi gögnum má ráða að þann 30. desember 2008 og þann 4. september 2009 hafi verið gerðar skilmálabreytingar á lánsamningi X frá 11. september 2007.

Af frásögnum lögmanns sóknaraðila í fylgiskjölum sem liggja fyrir nefndinni má ráða að snemma árs 2010 hafi legið fyrir að X og Z ættu í greiðsluferfiðleikum.

Þann 8. febrúar 2010 sendi lögmaður sóknaraðila bréf til varnaraðila þar sem fram kemur að sóknaraðili og eiginkona hans telji það bersýnilega ósanngjarnt að varnaraðili byggi rétt á tryggingabréfi sem sóknaraðili og eiginkona hans undirrituðu og að sóknaraðili telji að víkja beri því til hliðar.

Í bréfi varnaraðila til lögmanns sóknaraðila, dags. 3. mars 2010, segir að ágreiningslaust sé að ekki hafi verið framkvæmt greiðslumat af hálfu FF þegar viðauki var gerður við tryggingarbréf A og nýjum aðila, Z bætt inn á bréfið. Því skorti á að reglum samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga væri fylgt. Því lýsir varnaraðili sig reiðubúinn í bréfinu til að fella umræddan viðauka niður þannig að eftir standi tryggingabréfið í sinni upphaflegu mynd, til tryggingar skuldum X. Hins vegar hafnar varnaraðili kröfum sóknaraðila um að tryggingabréfið verði fellt niður og því aflýst.

Sóknaraðili svaraði ekki bréfi varnaraðila.

Sóknaraðili skaut málinu til úrskurðarnefndarinnar þann 25. apríl 2010.

III.

Umkvörtunarefni.

Í kvörtun sóknaraðila til nefndarinnar koma ekki fram neinar kröfur eða upplýsingar um yfir hverju er kvartað. Þá kemur hvorki fram í kvörtuninni rökstuðningur fyrir kvörtun né fylgir henni skrá yfir skjöl og gögn sem fylgja kvörtun. Af fylgigögnum með kvörtun virðist mega ráða að sóknaraðili geri kröfu um að tryggingabréfi A verði vikið til hliðar og varnaraðili aflýsi formlega þeirri þinglýstu kvöð sem hvílir á fasteigninni á grundvelli umrædds tryggingarbréfs.

Í gögnum málsins kemur fram að varnaraðili hafi lýst sig reiðubúinn til að fella niður viðauka við framangreint tryggingabréf þar sem nýjum aðila var bætt inn á bréfið. Einnig kemur fram að sóknaraðili hafi ekki svarað þessu boði varnaraðila og í gögnum frá sóknaraðila er ekki tekin afstaða til umrædds boðs varnaraðila.

Í bréfi frá lögmanni sóknaraðila og eiginkonu hans til varnaraðila frá 8. febrúar 2010 kemur fram rökstuðningur fyrir þeim kröfum sem sóknaraðili gerði þá á hendur varnaraðila. Þar segir að helsta ástæðan fyrir því að tryggingabréfið skuli ógilt og kvöðinni aflýst af fasteign sóknaraðila og eiginkonu hans lúti að því hvernig varnaraðili hafi ekki sinnt venjubundinni skyldu sinni til þess að láta fara fram greiðslumat á lántökum sem veðinu var ætlað að tryggja. Varðandi þetta vísar lögmaðurinn til samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga frá 2001, sem varnaraðili sé aðili að. Segir í bréfinu að samkvæmt 3. gr. samkomulagsins sé fjármálafyrirtækjum skylt að greiðslumeta skuldara þegar ábyrgð ábyrgðarmanns á skuldum viðkomandi skuldara nemi hærri fjárhæð en 1.000.000 kr. Því hafi legið fyrir skilyrðislaus skylda á varnaraðila til að framkvæma greiðslumatið og því haldi tryggingarbréfið, sem veitt veð til tryggingar á 20.000.000 kr. í fasteign sóknaraðila og eiginkonu hans, ekki.

Kemur fram í bréfinu að sóknaraðili og eiginkona hans telji að þau geti byggt á reglum líkt og um þriðja manns loforð væri að ræða. Af þeim sökum hafi þau mátt treysta því að brot á reglunum hefðu í för með sér einhverjar réttarverkanir og í þessu tilviki ógildingu tryggingarbréfsins. Einnig kemur fram í bréfinu að sóknaraðili og eiginkona hans telji í raun að þau hafi verið þvinguð til að veita veðleyfi til tryggingar skuldbindingum X við FF í stað Z við FF. Því eigi 3. gr. umrædds samkomulags við í þessu tilviki. Allt bendi til að til lánsins hafi ekki verið stofnað í þágu rekstrar X þar sem það hafi ekki á neinn hátt tengst atvinnurekstri Z.

Í bréfinu bendir lögmaður sóknaraðila og eiginkonu hans einnig á að gera verði miklar kröfur til þeirra sem starfi í bankageiranum, enda séu þeir oft í yfirburðastöðu gagnvart viðsejendum sínum. Verði varnaraðili að bera hallan af þeirri ákvörðun sinni að fylgja ekki þeim vönduðu vinnubrögðum sem hann hafði undirgengist með aðild sinni að samkomulagi um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga. Með vísan til samkomulagsins og 36. gr. samningalaga sé ábyrgðarskuldbinding sóknaraðila og eiginkonu hans ógildanleg, enda verði að telja bersýnilega ósanngjarnt að varnaraðili geti hagnast á því að reglum sé ekki fylgt, þannig að ábyrgðarmaður eða sá er veiti veð í þágu þriðja aðila sitji í súpunni.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess aðallega að kröfum sóknaraðila verði vísað frá úrskurðarnefndinni. Til vara krefst varnaraðili þess að kröfum sóknaraðila verði hafnað.

Kröfum sínum um frávísun til stuðnings vísar varnaraðili til e-liðar 6. gr. samþykktar fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki. Bendir varnaraðili á að málskotsblað sóknaraðila sé hvergi nærri útfyllt með fullnægjandi hætti og þar sé þess hvorki getið hvers krafist sé né yfir hverju sé kvartað, heldur látið nægja að vísa í fylgiskjöl. Telur varnaraðila framlagningu slíkra gagna ekki leysa sóknaraðila undan þeirri skyldu að gera skýrlega grein fyrir kröfum sínum og rökstuðningi á málskotseyðublaði.

Til stuðnings varakröfum sínum um að hafna skuli kröfum sóknaraðila vísar varnaraðili til þess að umrætt tryggingabréf, sem varnaraðili telur líklegt að sóknaraðili krefjist ógildingar og aflýsingar á, hafi upphaflega verið gefið út til tryggingar skuldum einkahlutafélagsins X og því hafi bankanum hvorki verið skylt að framkvæma greiðslumat né heimilt að upplýsa sóknaraðila um fjárhagsstöðu félagsins, sbr. 58. gr. laga nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki. Þá telur varnaraðila að ekkert hafi komið fram sem bendi til annars en að sóknaraðili hafi gengist í ábyrgð með veðsetningu fasteignar sinnar með fúsum og frjálsum vilja og verði hann að bera ábyrgð á þeim gjörðum sínum. Þá bendir varnaraðili á að sóknaraðili hafi ekki svarað tilboði sóknaraðila frá 3. mars 2010 um að fella niður viðauka við framangreint tryggingabréf þar sem nýjum aðila var bætt inn á bréfið.

VI.

Niðurstaða.

Þegar sóknaraðili skaut málinu til úrskurðarnefndarinnar fyllti hann ekki út eyðublað um kvörtun til nefndarinnar nema um nafn sitt, kennitölu og heimilisfang og um heiti fjármálafyrirtækis. Í reit þar sem greina á kröfur sóknaraðila segir í eyðublaðinu: „Greina skal skýrlega hvers er krafist, svo sem fjárhæð kröfu, vextir, kostnaður, viðurkenning á réttindum, lausn undan skyldu eða annað sem gæti átt við.“

Þennan reit fyllti sóknaraðili út með orðunum „Sjá fylgiskjöl“. Aðra reiti eyðublaðsins um kvörtun, rökstuðning eða fylgiskjöl fyllti sóknaraðili ekki út. Af fylgiskjöllum má þó ráða hvaða kröfur sóknaraðili gerir á hendur varnaraðila. Virðast kröfur hans vera að tryggingabréfi A verði vikið til hliðar og varnaraðili aflýsi formlega þeirri þinglýstu kvöð sem hvílir á fasteigninni á grundvelli umrædds tryggingabréfs. Hins vegar hefur sóknaraðili ekki tekið afstöðu til boðs varnaraðila um að fella niður viðauka við framangreint tryggingabréf þar sem nýjum aðila var bætt inn á bréfið.

Þó fallast megi á það með varnaraðila að kröfur sóknaraðila séu ekki skýrar verður að telja að þær séu ekki svo óskýrar að það varði frávísun á grundvelli e-liðar 6. gr. samþykktu fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki, enda má ráða af gögnum málsins og kvörtun sóknaraðila hvaða kröfur hann gerir.

Af fylgigögnum með kvörtun má ráða að sóknaraðili byggji kröfur sínar aðallega á því að varnaraðili hafi ekki sinnt venjubundinni skyldu sinni til þess að láta fara fram greiðslumat á lántökum sem veðinu var ætlað að tryggja, sbr. samkomulag um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga frá 2001, þar sem kveðið sé á um það að fjármálafyrirtækjum sé skylt að greiðslumeta skuldara þegar ábyrgð ábyrgðarmanns á skuldum viðkomandi skuldara nemi hærri fjárhæð en 1.000.000 kr.

Í tryggingabréfinu sem gefið var út 10. september 2007 kemur fram með skýrum hætti að útgefandi þess er X. Kemur nafn Z hvergi fyrir í tryggingabréfinu. Í samkomulagi um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga segir í 2. gr.: „*Einnig tekur samkomulagið til þess er einstaklingur hefur gefið út leyfi til að veðsetja fasteign sína til tryggingar skuldum annars einstaklings.*“ Af orðalagi ákvæðisins og heiti samkomulagsins er ljóst að því er einungis ætlað að ná til ábyrgða á skuldum einstaklinga. Tekur það því ekki til ábyrgða á skuldum einkahlutafélags. Verður ekki séð annað en að umrætt tryggingabréf hafi verið skýrt um að það væri gefið út af einkahlutafélagi en ekki einstaklingi og því er ekki hægt að verða við kröfum sóknaraðila um beitingu á umræddu samkomulagi.

Viðauki sá sem gerður var við umrætt tryggingabréf þann 10. apríl 2008 fól það hins vegar í sér að tryggingabréfið skyldi framvegis einnig standa til tryggingar öllum skuldum Z. Er óumdeilt að fyrir gerð viðaukans fór ekki fram mat á greiðslugetu Z. Eins og áður segir kveður 2. gr. samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga, sem varnaraðili er aðili að, á um það að samkomulagið taki til þess þegar einstaklingur hefur gefið út leyfi til að veðsetja fasteign sína til tryggingar skuldum annars einstaklings. Því hefði FF borið á grundvelli 3. og 4. gr. samkomulagsins að láta meta greiðslugetu Z og tryggja að sóknaraðili og eiginkona hans gætu kynnt sér niðurstöðu greiðslumatsins áður en þau veittu veð í fasteignum sínum til tryggingar greiðslu á skuldum Z. Því verður að telja að rétt sé að fella niður viðaukann við framangreint tryggingabréf þar sem kveðið var á um að tryggingabréfið standi einnig til tryggingar öllum skuldum Z, eins og varnaraðili hefur boðist til að gera.

Í fylgigögnum með erindi sóknaraðila kemur einnig fram að sóknaraðili og eiginkona hans telji í raun að þau hafi verið þvinguð til að veita veðleyfi til tryggingar skuldbindingum X við FF í stað Z við FF. Því eigi 3. gr. samkomulags við í þessu tilviki.

Ekki liggja fyrir upplýsingar um annað en að sóknaraðili og eiginkona hans hafi ritað undir tryggingabréfið sem veðsalar af fúsum og frjálsum vilja. Eins og áður segir er tryggingabréfið mjög skýrt um það að útgefandi þess sé einkahlutafélag og kemur nafn sonar þeirra ekki fyrir í bréfinu. Verður því að hafna þessari málsástæðu sóknaraðila.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Kröfu sóknaraðila, M, um að tryggingabréfi A verði vikið til hliðar og varnaraðili, F, aflýsi formlega þeirri þinglýstu kvöð sem hvílir á fasteigninni á grundvelli umrædds tryggingarbréfs, er hafnað. Viðauki við framangreint tryggingabréf, frá 10. apríl 2008, þar sem kveðið er á um að tryggingabréfið standi einnig til tryggingar öllum skuldum Z skal felldur niður.

Reykjavík, 3. desember 2010.

Áslaug Árnadóttir

Geir Arnar Marelsson
Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Jóhann Tómas Sigurðsson
Oddur Ólason